

Handelshøyskolen BI

MAN 51271 Terrorism and Counter-Terrorism

Term paper 60% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	17-01-2022 09:00	Termin:	202210
Sluttdato:	30-05-2022 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	P		
Flowkode:	202210 11595 IN02 W P		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Solveig Bredeesen Bye, Marianne Røtterud, Jacob Reinholt Normann

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	MAN5127
Naun på veileder *:	Ellen Haugestad

Inneholder besvarelsen
konfidensielt materiale?:

Nei

Jeg bekrefter
innlevering til
biblioteket *:

Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 5
Andre medlemmer i gruppen:

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	I
SAMMENDRAG.....	II
1. INNLEDNING.....	1
2. BAKGRUNN	1
3. INDIKATOR ANALYSE	3
3.1 INTENSJON	3
3.1.1. <i>Kommunikasjon</i>	4
3.1.2. <i>Handlinger</i>	6
3.2. KAPABILITET.....	7
3.2.1. <i>Organisasjon og ledelse</i>	7
3.2.2. <i>Rekruttering</i>	8
3.2.4. <i>Angrepsmidler</i>	10
3.2.3. <i>Finansiering</i>	11
4. TRUSSELUTVIKLING	12
5. KONKLUSJON.....	15
6. LITTERATURLISTE	17

Sammendrag

Denne trusselvurderingen er en predikativ analyse av sannsynligheten for et terrorangrep utført av Al-Qaida, eller en gruppe med tilknytning til Al-Qaida, mot barnetoget i Oslo 17. mai 2023. Sammen med høyreekstremisme er trusselen fra ekstreme islamister det som forventes å utgjøre den største terrortrusselen mot Norge i 2022.

Barnetoget 17. mai er både et symboltungt arrangement som vil gi stor publisitet, samtidig som sivile folkemengder er i tråd med Al-Qaidas modus operandi. Måten Al-Qaida er ledet og organisert på, måten de rekrutterer, samt deres tilgang til våpen og økonomiske midler er faktorer som påvirker deres intensjon (vilje) og kapabilitet (evne) til å gjennomføre et terrorangrep. En analyse av disse faktorene danner således grunnlaget for sannsynlighetsvurderingen i denne trusselvurderingen. PSTs definisjoner av sannsynlighet er lagt til grunn for sannsynlighetsvurderingen.

Da trusselen mot Norge er moderat kan ikke trusselen mot barnetoget være høyere. En analyse av intensjon og kapabilitet viser at til tross for at Norge er en del av fiendebilde til Al-Qaida, og de har kapabilitet til å utføre et angrep mot barnetoget medfører fraværet av intensjon at et angrep mot barnetoget 17. mai 2023 vurderes som svært lite sannsynlig.

1. Innledning

Denne trusselvurderingen analyserer sannsynligheten for et angrep fra Al-Qaida mot barnetoget i Oslo 17. mai 2023. Det årlige barnetoget er en symboltung tradisjon med feiring av bl.a. selvstyre, frihet og demokrati. Barnetoget samler svært mange mennesker av barn, lærere og korps i tillegg til publikum som vil se på toget. I tillegg står politimannskap langs traseen og arrangement langs tog traséen vil også trekke til seg folkerike mengder. Tradisjonen går tilbake til 1906 og barnetoget i Oslo er én av utvalgte steder rundt om i landet som blir vist på landsdekkende TV (Dybdahl, 2018). Demokrati er en verdi som den vestlige verden setter høyt. Den vestlige verden er en del av fiendebildet til Al-Qaida bl.a. pga. vestlig støtte til intervensjon i muslimske land, samt krigføring mot Al-Qaida og opplevelse av krenkelse og undertrykkelse av muslimer i Vesten.

Terrortrusselnivået i Norge er moderat, og PST vurderer trusselen mot Norge fra ekstreme islamister som mulig. Personer som er inspirert av ideologien og budskapet til Al-Qaida eller personer som mobiliseres av opplevde provokasjoner, krenkelser eller undertrykkelse av islam og muslimer vil kunne representere denne terrortrusselen (PST, 2022). For at et terrorangrep skal materialisere seg er intensjon og kapabilitet sentrale momenter. Intensjon handler om viljen til å utføre et terrorangrep mens kapabilitet handler om evnen til å utføre det.

Angrep mot sivile folkerike mengder, lokalsamfunn og individer med symbolsk verdi er en type modus operandi som Al-Qaida benytter seg av (P. Nesser & Stenersen, 2014). Uniformert politipersonell er eksempel på individer med symbolsk verdi i det offentlige rom og utgjør derfor et av målvalgene for en eventuell ekstrem islamistisk terrorhandling i Norge (PST, 2022). Med andre ord inneholder barnetoget flere elementer i Al-Qaidas målutvelgelse, både fordi barnetoget representerer symbolverdi, folkerik mengde samt at politiet er individer med symbolsk verdi. I svært mange islamistiske terrorangrep har gjerningspersonene ønsket å bli drept av politiet under gjennomføringen, og politiet kan derfor forvente å bli angrepet (PST, 2022).

2. Bakgrunn

Terrortrusselen mot Norge fra Al-Qaida kan spores tilbake til 2001 og den globale krigen mot terror. Terrorisme er politisk motivert, voldelig, eller trussel om vold,

laget for å skape frykt, utført av en gruppe eller personer som har ideologiske mål og er utført av ikke statlige aktører (Hoffman, 2017, s. 43–44).

Den globale krigen mot terror, Operation Enduring Freedom (OEF), var et svar fra USA etter angrepene 11 september 2001. Dagen etter angrepet i USA kom NATOs faste råd sammen, og besluttet for første gang å utløse artikkel 5. Dette forplikter medlemslandene solidarisk til å anse et angrep på et av landene som et angrep på alle medlemslandene (NUPI, 2001).

OEF var en amerikanskledet koalisjon, bestående av mange land. Som medlem av NATO var Norge forpliktet i å delta i kampen mot terror. Målet til operasjonen var først og fremst å fjerne Taliban og Al-Qaida i Afghanistan, men også å forhindre at Afghanistan ble et fristed hvor man kunne drive trening og opplæring av terrorister (Forsvaret, u.å.). Allerede i 2001 bidro Norge med spesialstyrker med kompetanse på eksplosiver og mineryddere (Forsvarsdepartementet, 2021).

Frem til 2021 bidro Norge med materiell, bl.a. med F-16 jagerfly, samt kompetansebygging av afghanske sikkerhetsstyrker og spesialpoliti i Kabul, i tillegg til å delta i flere operasjoner. Norges omfattende involvering i OEF og kontraterror operasjonene førte til at Norge utpekte seg som en synlig bidragsyter i krigen mot terror. Der Norge tidligere var et mål som en del av Vesten, ble Norge et mer fremtredende og konkret mål for terrorister. I 2003 sendte Osama bin Ladens nærmeste rådgiver Ayman al-Zawahri ut en oppfordring til verdens muslimer om å gå til angrep mot vestlige mål. Oppfordringen ble sendt ut på et tre minutter langt lydbånd som ble spilt på al-Jazeera. Ayman al-Zawahri oppfordret til angrep på blant annet norske ambassader, interesser, selskaper og ansatte med henvisning til terrorangrepet i USA 9/11 (Øverbye & Ellingsen, 2003).

Al-Qaida ble grunnlagt i Peshawar i Pakistan i 1988. På dette tidspunktet var det en paramilitær organisasjon som skulle befri muslimer fra okkupasjon fra fremmede makter, og reetablere kalifatet. Under ledelse av bin Laden og Ayman al-Zawahiri utviklet de en strategi med global Jihad på 1990 tallet. Målet er å etablere en global muslimsk stat som skal være styrt etter sharia lover, og å skremme Vesten fra å blande seg inn i muslimske affærer (P. Nesser, 2018).

Al-Qaida har tilknyttede grupper over store deler av verden. Noen av disse gruppene har sverget troskap til Al-Qaidas tidligere fraksjon Al-Qaida i Irak. Denne gruppen kalles nå ISIS. ISIS har hatt en hurtig fremvekst og er en konkurrent til Al-Qaida. På tross av dette er Al-Qaida fortsatt er en kritisk terrortrussel (Counter Extremism Project, 2021).

Det har vært noe endring i trusselen fra Al-Qaida siden 1990 og starten på 2000 tallet. På det tidspunktet var terrorismen i Europa preget av angrep på offentlig transport med masseskade på tilfeldige personer. Bombingen i Madrid i 2004 er et eksempel på et slikt angrep. Det var et koordinert angrep med ti bomber på fire pendlertog i rushtiden. I dette angrepet ble 191 mennesker drept og omlag 1800 skadet (Moe, 2007). I nyere tid har det vært en dreining mot mindre angrep som ofte er rettet mot politi eller soldater i uniform og personer som oppfattes å fornærme islam, som ved angrepet mot magasinet Charlie Hebdo. Magasinet hadde publisert karikaturtegninger av profeten Mohammed og 12 personer ble drept i angrepet 7. januar 2015 (Johansen, 2015).

3. Indikator analyse

Trusselvurderingen måler terroristenes evne ut fra indikatorene kapabilitet og intensjon. Indikatorer er observerbare ting som betyr noe, ikke alene, men sett i sammenheng. Intensjon handler om å forstå hvilken vilje som ligger bak et terrorangrep og kapabilitet omhandler hvilke midler og evne terrorister har til å utføre et terrorangrep (BI, 2. Samling dag 1 og 3).

3.1 Intensjon

For å se på Al-Qaidas intensjon analyserer vi sammenhengen mellom deres kommunikasjon og handlinger. Deres kommunikasjon kan fremkomme av ulike kilder. I forkant av 9/11 eksisterte det mye kommunikasjon fra Al-Qaida i form av dokumenter, intervjuer, fatwaer, deklarasjoner og manualer (Hegghammer, 2003). Disse erklæringene og uttalelsene samt hvilken propaganda de fører er viktig i sammenheng med endringer i f.eks. antall erklæringer og endringer i målgruppe for å avdekke deres kommunikasjon og trusselutvikling. Terrorisme i seg selv er en kommunikasjon ved at terroristene kommuniserer budskap ved å trekke oppmerksomhet til terrorhandlingene de utfører (Hoffman, 2017, s. 206).

Tidligere historikk og type handlinger de har utført sier noe om hvorvidt de er farlige, og om sammenhengen mellom ord og handlinger. Denne koblingen avdekker betydningen av informasjonen vi står overfor, hvor troverdig er den. Før 9/11 sto også Al-Qaida bak flere handlinger og dette viser at det er en sammenheng mellom kommunikasjon og handlinger, en analyse mellom hva de sier og hva de gjør (Reeve, 1999).

3.1.1. Kommunikasjon

Al-Qaida hadde sin storhetstid ved det spektakulære angrepet 9/11 mot USA. Etter krigen mot terror, erklært av George Bush i 2001, ble Al-Qaida svekket. Al-Qaida ønsker å gjenopprette storhetstiden sin og har globale målsetninger om at islam skal være overalt i verden. Al-Qaida har erklært at den nære fienden er Saudi Arabia og Egypt, spesielt Saudi Arabia som tok inn vestlige land og USA. Den fjerne fienden er USA og vestlige land og derav også Norge.

Terrorgruppen har tre viktige erklæringer i tre årstall:

- 1995: Erklærer krig mot Saudi Arabia. Mener at de ikke har riktig fortolkning av islam og etterlever ikke den riktig
- 1996: Erklærer å slå til mot amerikansk militære og myndigheter
- 1998: Erklærer krig mot jøder og korsfarere, global jihad. Korsfarere omfatter de vestlige land.

I realiteten handler det om å velte regimer som ikke drives riktig og etablere et islamsk samfunn som utføres i god praksis. Al-Qaida er villige til å gå så langt de må for å få Vesten ut av den muslimske verden (Hegghammer, 2003). Selv om det er noen år siden de tre erklæringene ble uttalt beskriver de propaganda fra ekstreme islamister som oppfordrer mottakerne til å utføre terrorhandlinger i vestlige land. Sympatisører av Al-Qaida vil fortsette å produsere og spre ny og gammel ekstremistisk propaganda via digitale plattformer (PST, 2022).

Med bakgrunn i Al-Qaidas ideologiske tankegods om at Vesten er i krig mot islam og muslimer, både i og utenfor Vesten, har de kommunisert at terrorangrep skal rettes mot den fjerne fiende først, USA og deres allierte, og senere mot den nære fienden på eget territorie når tiden er inne (Byman, 2015).

Som en del av propaganda er publisitet og oppmerksomhet om saken en viktig faktor. Økt grad av skade/vold gir økt grad av oppmerksomhet, informasjon og film av terrorangrep kan publiseres av terrorgruppen og deretter spres på sosiale medier. Publisiteten av et angrep på barnetoget 17. mai vil være enorm da mange vil være tilstede, også mange journalister, og direktesendte tv-programmer vil gi dekning om angrepet. Angrepet vil bli publisert i offentlige kanaler og via sosiale medier (SoMe) uten at Al-Qaida selv trenger å publisere angrepet. På denne måten vil de oppnå synlighet som igjen vil spre frykt. Terrorisme er en handling som krever et publikum. «Terrorists want a lot of people watching, not a lot of people dead» (Jenkins, 1975). Etter 9/11 justerte Jenkins (2006) sin tidligere uttalelse, "At one time, I wrote that terrorists wanted a lot of people watching, not a lot of people dead. Many of today's terrorists want a lot of people watching and a lot of people dead" (Jenkins, 2006). Oppmerksomheten er fortsatt grunnleggende og handlingene publikumsavhengig for å oppnå frykt som er en ønsket effekt.

Medias rolle for terroristene har alltid vært å forsterke effekten av terrorangrepet. Terroristene oppnår en formidling av sin intensjonen til publikum. Media har et ansvar for å formidle informasjon til publikum og må balansere måten å publisere budskapet på. Myndighetene er avhengig av at media formidler myndighetenes budskap til publikum, f.eks. etterlysninger og informasjon til publikum. Det er et redaktøransvar å ivareta balansegangen mellom fri presse og viktig formidling, samtidig som man må vokte seg for ikke å gå terroristenes ærend. På sosiale medier er alle sin egen redaktør. I 2019 sluttet Norge seg til en forpliktelse kalt «The Christchurch Call» som er et samarbeid mellom flere land og teknologiselskap til å fjerne terrorisme og voldelig ekstremistisk innhold på nettet for å ikke gå terroristenes ærend. Dette med bakgrunn i at terrorangrepene mot to moskeer 15.3.2019 i Christchurch, New Zealand, ble direktesendt i 17 minutter. 51 mennesker ble drept og 50 skadet og direktesendingen ble sett omtrent 4000 ganger før de ble fjernet, og til tross for dette blitt delt over 1,5 millioner ganger. Samtidig som respekten for ytringsfriheten ivaretas er det ingen som har rett til å skape og dele terrorist- og voldelig ekstremistisk innhold på nettet og fortsette å skape frykt (New Zealand foreign affairs & trade, 2019).

3.1.2. Handlinger

Al-Qaida har på 2000-tallet både hatt selvmordsbombere mot offentlig transport, men også mindre og enklere angrep, som angrep med stikkvåpen. Angrep med enkle midler krever annen organisering enn ved mer omfattende angrep. Type sted mest representert er folkerike områder, både for utførte og planlagte plot (P. Nesser & Stenersen, 2014).

Et angrep mot folkerike mål og symbolmål vil skape stor nyhetsinteresse pga. mange tilfeldige sivile, særlig barn. Medias direktesendinger gir umiddelbar publisitet og dokumentasjon til publikum, men også til ledere i Al-Qaida og er viktig for å spre terrorgruppens budskap, særlig dersom angrepet defineres som vellykket (Sitter, 2017). Derimot er det en balansegang mellom vellykket og mislykket dersom angrepet er for ekstremt og skaper avsky f.eks. slik som skjedde etter det jihadistiske terrorangrepet i 2015 mot flere steder i Paris, herunder konsertlokalet Bataclan hvor mange unge ble holdt gisler og drept. IS sto bak dette og sto også bak å brenne en jordansk pilot levende innestengt i et bur. Slike ekstreme terrorangrep kan føre til avsky blant sympatisører (Tjersland et al., 2015).

Al-Qaida sier de har selvbeherskelse ved at de unngår «unødvendige» drap på «uskyldige» muslimer og vestlige. Al-Qaida er opptatt av folkelig støtte, dette er de avhengige av for å overleve (Cronin, 2009). Likevel vil Al-Qaidas ønske om jihadisme mot den vestlige verden kunne ramme flere ved f.eks. valg av selvmordsangrep som strategi i en folkemengde. Ekstreme islamisters terrorangrep er mer dødelig i antall når de retter terrorangrep mot større folkemengder enn hva høyreekstreme gjør. Med bakgrunn i tallmateriale om jihadistiske plot og angrep i Vesten mellom 1994-2022 kommer det frem at personer som utfører angrep bruker noen ganger Al-Qaida sympati og andre ganger IS sympati. Den høye raten av angrep etter 2014 er IS orientert. De har samme ideologi, men noe ulik religiøs tilnærming. IS er mer anti-shia enn Al-Qaida. Kommunikasjon om at Vesten er i fiendebilde sammenholdt med terrorhandlinger i tidsperioden 1994-2022 understøtter Al-Qaidas intensjon om vilje til å utføre terrorangrep mot Vesten (P. Nesser & Stenersen, 2014). Derimot er antall handlinger i nevnte tidsperiode mot Norge i tråd med PSTs utsagn om at

Norge ikke er et prioritert mål for terrorangrep sammenlignet med enkelte andre vestlige land (PST, 2022).

3.2. Kapabilitet

Kapabilitet er evnen til å utføre et terrorangrep. Evnen omtalt i denne trusselvurderingen baserer seg på indikatorer som beskriver Al-Qaidas organisasjon og ledelse, rekruttering, finansiering og angrepsmidler.

3.2.1. Organisasjon og ledelse

For å kunne predikere fremtidige angrep er det viktig å forstå terroristernes organisasjonsform (BI, 2. samling dag 3). Al-Qaida har hatt en bemerkelsesverdig evne til å endre form (Cronin, 2009, s. 169). Det sterke hierarkiet som eksisterte under angrepet 11. september gikk oppløsning etter invasjonen i Afghanistan (Cronin, 2009, s. 170). Fra 2001 har gruppen hatt en kjerneorganisasjon med base i Afghanistan og Pakistan (Stenersen, 2022). Al-Qaida er fortsatt sterke, de kontrollerer betydelige territorier og har en sterk tilstedeværelse i Yemen, Somalia, Maghreb og Sahel (BI, 1. samling dag 3). Al-Qaidas internasjonale nettverk består for det meste av lokale militære opprørsgrupper. De opererer ulike steder i verden og har ulik grad av tilknytning til Al-Qaidas nettverk og sentralledelse. Dette medfører at Al-Qaida er tilstede i flere land og med flere personer enn noen gang (Stenersen, 2022). Det har tidligere vært utført terrorangrep i Europa som knyttes til Al-Qaida. Al-Qaida påtok seg skylden for terrorangrepet i Madrid i 2004 (Larsen, 2004) og i en ikke-verifisert erklæring tok gruppen på seg ansvaret for terrorbombene i London i 2005. Det er likevel mest sannsynlig at Al-Qaida vil prioritere å bygge filialer og nettverk i land hvor de allerede har et fotfeste fremfor å prioritere terroraksjoner mot Vesten og Norge (PST, 2022).

Beslutningsprosessene i Al-Qaida er ekstremt hierarkisk med sterk operasjonell kontroll som utøves gjennom en sentralisert organisasjon (Hoffman, 2017). Samtidig pekes det på at Al-Qaida, i tillegg til å være en hierarkisk organisasjon, også fungerer som en bevegelse på nett med varierende grad av operasjonell kontroll (Cronin, 2009, s. 171). Den ulike graden av tilknytning til Al-Qaida bidrar til at gruppen også kan oppfattes som en franchise organisasjon med stor grad av uavhengighet, selv om de viktige beslutningene ofte tas høyt oppe i

hierarkiet. Merkevaren Al-Qaida er viktigere enn lederskikkelser og føringer (Peter Berger, PPT fra forelesning 2. samling).

Den teknologiske utviklingen har gjort det mulig for lederne å styre angrep via digitale medier. Det har vært gjennomført terrorplot i Europa hvor terroristene har blitt instruert av Al-Qaida via krypterte e-poster (P. Nesser et al., 2016, s. 9).

3.2.2. Rekruttering

«Potensielle terrorister blir radikalisert både gjennom fysisk kontakt med andre ekstremister og på digitale arenaer» (PST, 2022, s. 5). Rekruttering av nye medlemmer er viktig for en terrororganisasjons eksistens, og kunnskap om rekruttering er derfor avgjørende i arbeidet med å bekjempe rekruttering. Terrorceller bygges opp av «entreprenører». Dette er personer som typisk er ressurssterke med en politisk overbevisning, og som har en aktivistisk tankegang. Entreprenørene fungerer videre som bindeledd til voldelige grupper i utlandet og får de radikaliserte til å utføre angrep i tråd med terrororganisasjonens ideologi (P. Nesser & Stenersen, 2014, s. 7). Et eksempel på dette er terrorangrepet i Mumbai, hvor unge ble lokket med penger og anerkjennelse dersom de deltok i angrepet (Film vist på BI 2. samling dag 1).

Det er ulike årsaker til at personer blir terrorister, men studier har identifisert noen felles drivere i denne prosessen. Dette kan f.eks. være diskriminering, rasisme, manglende utsikter til arbeid og vestlig intervensjon i muslimske land (Hoffman, 2017, s. 308). Begreper som «drifters» og «misfits» benyttes gjerne som betegnelse på kriminelle og ungdom som faller utenfor samfunnet og som dermed er mottakelige for å bli radikalisert (P. Nesser & Stenersen, 2014, s. 7).

Radikalisering, en persons aksept og vilje til å aktivt støtte eller delta i voldshandlinger for å oppnå politiske, religiøse eller ideologiske mål, skjer gjerne i relasjoner som er etablert via jobb, skole, sportsklubber, fritidsaktiviteter og religiøse aktiviteter og via internett. Eksisterende relasjoner er terrororganisasjoners hovedkilde til rekruttering (Hoffman, 2017, s. 309). Al-Qaida har en egen evne til å benytte etablerte nettverk til å inspirere, radikalisere og trekke personer inn i kamp (Cronin, 2009, s. 172). Fengsel er en annen arena

som benyttes av ekstreme islamister til rekruttering. Dette er kriminalomsorgen godt kjent med, og har fokus på å motvirke (BI, 3. samling dag 2).

Internett har vært viktig for Al-Qaida, både til å formidle budskap og til å mobilisere muslimer. Internett har redusert behovet for fysiske møter og medlemmene har i stedet bygget bånd gjennom kommunikasjon på websider og chattersider. Gjennom internett har de indoktrinert nye «rekrutter» og gitt de opplæring. Treningen er systematisert i en egen treningsmanual «The Encyclopedia of Jihad» hvor de beskriver hvordan man organiserer og driver en celle, og hvordan utføre angrep (Cronin, 2009, s. 176). Trening og opplæring kan også skje ved at ekstreme islamister ønsker å bli fremmedkrigere i Afghanistan og andre konfliktområder, men det vurderes som mest sannsynlig at Al-Qaida vil rekruttere lokalt fremfor å legge til rette for vestlige fremmedkrigere (PST, 2022).

Andre og tredje generasjons immigranter er ofte sårbare for Al-Qaidas påvirkning fordi de mangler grunnleggende opplæring i Islam, føler seg distansert fra sine foreldre og også forrådt av samfunnet de er en del av. Disse er sårbare for propaganda på internett laget for å vise vestens angrep på Islam. «Et angrep som må slås tilbake av hellige krigere» (Cronin, 2009, s. 173).

Det har vært vedvarende lav rekruttering til ekstrem islamisme i Norge, men man ser at yngre personer er mottakelige for propaganda på internett, og det forventes derfor fortsatt noe rekruttering. Imidlertid krever planlegging og gjennomføring av en terroraksjon en kampsak med høy appell (PST, 2022). Hvorvidt det å ramme barnetoget 17. mai er en kampsak med høy nok appell er mer tvilsomt. Det vil være en aksjon mot vestlige verdier og norske tradisjoner, men mange muslimer i Norge deltar også i toget. En aksjon vil ut fra omfang potensielt kunne ramme både muslimer og norske innbyggere. I tillegg vil det ramme mange barn. Dette vil være i strid med Al-Qaidas utsagn, som nevnt tidligere, om å unngå «unødvendige» drap på «uskyldige» muslimer og vestlige.

3.2.4. Angrepsmidler

Tilgangen på våpen påvirker modus operandi. Bombeangrep og bevæpnede aksjoner har vært foretrukne scenarier for Al-Qaida, i form av masseskade på et tett befolket område slik som de tidligere spektakulære angrepene har vist. Terrorgrupper lærer av hverandre og det har vært en utvikling i modus operandi ved at Al-Qaida bl.a. har blitt påvirket av ISIL sin modus operandi til å bruke enklere midler. Vi kan derfor forvente at Al-Qaida utvikler sin modus operandi ved å ta til seg de erfaringene som ISIL har gjort, som har blitt å anse som stor suksess i terroristers øyne. Terrorister låner ideer og lærer av hverandre både på tvers av tid og ideologi og Al-Qaida's asymmetrisk krigføring er en sammensmeltning av terrorisme og geriljakrig kombinert med revolusjonær islamisme (Sitter, 2017, s. 224).

På bakgrunn av utvikling av modus operandi kan angrepsmidlene ved et terrorplot sannsynligvis være enkle midler som hugg-/stikkvåpen, brannstiftelse eller kjøretøy. Avvergede angrep viser også at det har vært ønskelig å bruke eksplosiver og skytevåpen (PST, 2022). Bruk av improvised explosive device (IED) krever ikke fysisk tilstedeværelse, noe som både kan være kostnadseffektivt og gi mulighet for flukt etter angrepet. teknologi vil gjøre det billigere, enklere og mer tilgjengelig. I tillegg pekte man på at det ikke finnes våpensystem som kan erstatte IED for en ikke-statlig-aktør som kjemper en asymmetrisk kamp (BI, 2. samling dag 3). Tilgang på målet er lett og krever liten rekognosering da barnetoget er tilgjengelig for alle og ikke har adgangskontroll.

Avsperringen langs traseen til barnetoget kan gjøre det vanskelig å bruke kjøretøy inn i folkemengder som modus operandi. Tilstøtende gater er avsperrert med barrierer med utgangspunkt i at folk eller biler ikke skal hindre barnetogets fremdrift. På den annen side kan et parkert kjøretøy med sprengstoff gjøre mye skade som i 1998 da Al-Qaida detonerte en bilbombe utenfor de amerikanske ambassadene i Kenya og Tanzania, som førte til 223 dødsfall (FN-sambandet, 2020). Når terrororganisasjoner møter barrierer betyr ikke det at de avstår fra handlingen, men gjennomfører på annen måte. Tilpasning handler om å raskt se på andre løsninger for å oppnå målet. Terroristorganisasjoner er lik andre organisasjoner i at de tilpasser seg og endrer metoder der de møter motstand, på

samme måte som en lærende organisasjon lærer de både av hverandre og endring i situasjonen. En slik tilpasning ble avdekket i forbindelse med terrorplaner mot Sydney, hvor en av terroristene først forsøkte å sjekke inn kofferten som inneholdt en bombe, men den slo ut på overvekt. I frykt for at innholdet skulle bli avslørt trakk terroristen seg og det ble senere beslaglagt giftig gass i en aksjon rettet mot terroristenes lokaler. Gassen skulle brukes i en ny terrorplan, etter at bombeangrepet mislyktes (Newth, 2017). Under simultan angrepet mot tre undergrunnsbaner i London i 2005, var mulig en stengt undergrunnsbane årsaken til at det fjerde angrepet ble gjort mot en buss og totalt 52 mennesker ble drept og Al-Qaida hevdet å stå bak (Solheim, 2020). Denne improviseringen er vanlig for terrorgrupper.

3.2.3. Finansiering

Kostnadene for å gjennomføre et enkelt terrorangrep er stort sett lave, men terrorister trenger midler til å dekke utgifter til å drive sin organisasjon. De behøver midler til alt fra rekruttering av nye medlemmer, treingsleire, infrastruktur til mat og husly. Noen ganger får medlemmene også lønn og pensjon (Oftedal, 2015, s. 14). Behovet for finansiering avhenger av gruppens størrelse, mål, aktiviteter, lokasjon og hvor lenge cellen er aktiv (Oftedal, 2015, s. 24). Det anslås at før angrepet 11. september hadde Al-Qaida årlige utgifter på 30 millioner USD for å opprettholde sine aktiviteter (Oftedal, 2015, s. 14). Al-Qaidas tidligere leder Osama bin Laden kom fra en svært velstående familie i Saudi-Arabia, han hadde økonomiutdanning og arvet 100 millioner fra sin far. Han skal ha brukt mye av egne penger på å finansiere reiser og opphold, samt trening og militær opplæring av unge krigere. Også hans etterfølger Ayman al-Zawahiri kommer fra en velstående familie og har høy utdannelse (Stenersen, 2022).

Det har over tid vært en reduksjon i finansiering fra internasjonale terrororganisasjoner og nettverk til angrepsceller, men graden av egenfinansiering har økt (Oftedal, 2015, s. 45). Cellen som utførte angrepet på Londons undergrund i 2005 benyttet lovlige midler og finansierte selv angrepet (Oftedal, 2015, s. 31). De vanligste finansieringskildene for europeiske terrorceller er lønn og sparepenger, ulovlig handel med bl.a. narkotika og våpen samt tyveri og ran (Oftedal, 2015, s. 26). Større angrep kombinerer gjerne lovlige inntekter med andre inntektskilder. Angrepet på Charlie Hebdo i Paris i 2015 ble finansiert med

salg av en bruktbil, forbrukslån og salg av forfalskede varer (P. Nesser et al., 2016, s. 15).

Midler fra veldedighet er lite benyttet, men en gruppe med tilknytning til Al-Qaida skaffet midler via en islamsk veldedighetsorganisasjon. Gruppen samlet inn penger i veldedighetsorganisasjonens navn. Til organisasjonen oppgav de en mye lavere innsamlet beløp og behold overskytende midler selv (Oftedal, 2015, s. 17). Gruppen planla en serie attentater i Storbritannia i 2011 ved å benytte bl.a. åtte ryggsekkbomber. Gruppen skal har fått opplæring i terrorvirksomhet i Pakistan (VG, 2013).

Hvorvidt terrorceller har behov for å flytte penger avhenger blant annet av hvor pengene er skaffet til veie og hvor de skal benyttes. Det er ikke avdekket at europeiske jihadister har benyttet falske fakturaer, betalingstjenester som PayPal, Bitcoin eller uformelle systemer som hawala til å overføre penger. Det synes som om kontanter og overføring via bank eller andre pengeoverføringstjenester er det mest vanlige (Oftedal, 2015, s. 23).

Endringene fra organiserte større angrep til mindre angrep med enkle midler, utført av enkeltpersoner, har medført et mindre behov for kapital. Flere angrep i Europa har vært utført med enkle håndvåpen som angriper selv har kunnet skaffe til veie (Oftedal, 2015, s. 20). Et angrep mot 17. mai toget kan gjennomføres med enkle angrepsmidler og vil således kunne finansieres med bruk av egne midler.

4. Trusselutvikling

Scenariet om et angrep mot barnetoget 17.mai 2023 begrunnes med at terrortrusselnivået i Norge er moderat og at det vurderes som mulig at ekstreme islamister vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge (PST, 2022). Norge er fortsatt i fiendebildet til Al-Qaida. Al-Qaida har langsiktige målsetninger. Selv om trusselen ikke er gjentatt så er trusselen like fullt relevant. Barnetoget er symboltungt og representerer det Al-Qaida har i sitt fiendebilde, herunder vestlige verdier som demokrati, folkemengder med lavt sikringsmål og tilstedeværelse av individer med symbolsk verdi representert ved uniformert politi. På den ene side

vil det være god pressedekning og deling i sosiale medier. På den annen side vil et slikt scenario gi risiko for at Al-Qaida mister støtte.

Betydningen av indikatorer for vilje og evne kan si noe om trusselutviklingen og sannsynlighet for utførelse av terrorplot. Analysen av trusselutviklingen vil søke å se indikatorene i relasjon til Al-Qaida. Ingen av indikatorene vil være utslagsgivende alene og indikatorene må sees i sammenheng. Terrorister må ha evne til å utføre en terrorhandling og indikatorer for evne viser hvordan de er i stand til å tilegne seg den kapabiliteten. Det må også være en sammenheng mellom kapabiliteten og intensjon. Intensjon er en bærende indikator hvor trusselen som er uttrykt må analyseres. Analysen skal avdekke om den er generell eller spesifikk, om den gir en form for troverdighet og inneholder referanser til angrep som kan settes i sammenheng med handlinger Al-Qaida har utført tidligere og referanser til Koranen. Eller går den uttrykte trusselen i retning av at det dreier seg om psykiatri og ikke tilhørighet eller sympatisør med en terrorgruppe. Identifisering av den som står bak en uttrykt trussel er viktig for å avdekke intensjon.

Det foreligger ingen informasjon som tilsier at Al-Qaida har uttalt en spesifikk trussel mot barnetoget i Oslo på 17.mai. Antall ekstreme islamistiske terrorhandlinger i Europa er betydelig redusert fra 2017 til 2021 (P. Nesser & Stenersen, 2014). Samtidig som det er avverget flere angrep i Europa, ble en norsk 16 åring dømt for terrorplanlegging i 2021 (Berge, 2021). Al-Qaidas ideologiske tankegods vil fortsette å inspirere enkeltpersoner til terrorhandlinger, primært de som deltar i ekstremistiske digitale nettverk og er løselig tilknyttet internasjonale terrororganisasjoner. Norske ekstremister har kontakt med aktive ekstremistiske islamistiske nettverk i Europa som oppfordrer og kan gi veiledning om angrep. Dette har en negativ innvirkning på trusselbildet i Norge (PST, 2022). Al-Qaida vil mest sannsynlig prioritere å bygge opp filialer og tilknyttede grupper i land der de allerede har fotfeste fremfor å gjennomføre terrorhandlinger mot Vesten. Norge vil fortsatt anses som en fiende av terrororganisasjonene, men ikke som et prioritert mål for terrorangrep sammenlignet med enkelte andre vestlige land (PST, 2022). Tilbaketrekningen av norske soldater fra Afghanistan i 2021 etter at NATO og Norge i april 2021 besluttet å avslutte sine militære oppdrag i landet

understøtter dette (Forsvaret, 2021). Indikatoren intensjon er et bærende element i en trusselvurdering, og selv om det er sammenheng mellom tidligere kommunikasjon og handlinger er kommunikasjon om en trussel rettet mot barnetoget 17.mai 2023 fraværende. Samtidig er muligheten tilstede for at intensjon ikke vil komme til uttrykk før nært oppunder gjennomføring. Dette kan medføre lav varslings tid og derfor er analyse av evne viktig.

Al-Qaidas evne til å endre form og overgangen fra større koordinerte angrep til mindre angrep utført av enkeltpersoner gjør et angrep på barnetoget 17. mai mulig. Den nettverksbaserte strukturen med utstrakt bruk av digitale kommunikasjonskanaler kan bidra med organisatorisk støtte til planlegging og gjennomføring av et angrep. Det har ved gjennomføring av barnetoget 17. mai de siste årene vært stort fokus på sikkerhet og norsk politi har vært oppmerksomme på barnetoget som et terrormål. Under feiringen av Frankrikes nasjonaldag 14. juli 2016 lyktes det en lastebil å trenge igjennom sperringene. 86 personer ble drept og over 400 skadet (Wikipedia, 2021). Sikkerheten rundt barnetoget 17. mai sammen med den utstrakte tilstedeværelsen av politi kan virke avskrekkende på en angriper. Dette medfører redusert sannsynlighet for et angrep på barnetoget denne dagen.

Det har vært vedvarende lav rekruttering til ekstrem islamisme i Norge, men det forekommer fortsatt rekruttering. Pandemien har vært en krevende tid for mange ungdommer hvor de har vært isolert fra fysisk samvær og mindre synlig for støtteapparat i skole og på andre arenaer. En slik isolasjon kan bidra til økt frustrasjon og gjøre enkeltpersoner mer mottakelig for rekruttering på nett, noe som er en kjent arena for Al-Qaida. Til tross for mulighetene til å rekruttere i Norge vurderes det som lite sannsynlig at Al-Qaida vil prioritere et angrep i Norge. Det er større sannsynlighet for at de vil konsentrere seg om områder hvor de allerede har et fotfeste (PST, 2022).

I Europa er det i dag flere aktive ekstreme islamistiske nettverk. Disse består av blant annet løslatte personer som er dømt for terror og fremmedkrigere som har returnert. Norske ekstremister har kontakt med disse miljøene og kan dermed få veiledning og oppmuntring til å utføre angrep i Norge. Når det er sagt synes ikke

Norge å være et prioritert mål for terrorangrep i Europa sammenlignet med enkelte andre vestlige land (PST, 2022, s. 19).

Ressurser som er tilgjengelig for å gjennomføre det spesifikke angrepet er lett tilgjengelig, krever liten grad av finansiering og anskaffelser. Terrorplottet her er angrep på myke verdier som er vanskelig å forhindre, men reaksjonstiden vil være kortere fordi en større politistyrke vil være i nær omkrets.

Tilgang på våpen og sikringstiltak vil være blant faktorer som påvirker angrepsmidler. Enkle midler som kjøretøy og stikkvåpen er angrepsmidler som er lett tilgjengelig, og avveggede terrorangrep har vist at midler som eksplosiver og skytevåpen også er sannsynlig (PST, 2022). Kjøretøy som angrepsmiddel mot barnetoget vil antagelig ikke oppnå ønsket effekt, men stoppes av barrierer, selv om et parkert kjøretøy med eksplosiver kan gjøre stor skade. Sikringstiltak mot barnetoget vil antagelig dreie modus fra kjøretøy mot folkemengder til terrorister som selv bærer eksplosiver eller stikkvåpen/skytevåpen på kroppen fordi mennesker ikke møter samme barriere som kjøretøy vil gjøre. I tillegg er det ingen adgangskontroll for personer som vil inn mot barnetoget.

Finansiering av terrorangrep har endret seg i tråd med at type angrep har gått fra større organiserte angrep til mindre angrep med enkle midler. Lovlige midler utgjør i dag den vanligste finansieringskilden for europeiske terrorceller. Arbeidsledigheten i Norge er lav, og de som ikke er i arbeid får i de aller fleste tilfeller støtte fra det offentlige. Dette innebærer at det er lite krevende å skaffe finansiering til et angrep med enkle midler. Vurderingen er dermed at dette er en faktor som har liten innvirkning på sannsynligheten for et angrep på barnetoget. Norge har en streng våpenlovgivning, men det er mulig å skaffe illegale våpen. Å skaffe våpen fra kriminelle miljøer gjør at en angriper kan eksponere seg, noe som igjen utgjør en risiko for å bli avslørt, det samme gjelder ved anskaffelse av sprengstoff eller ingredienser til å lage sprengstoff.

5. Konklusjon

Denne trusselvurderingen har vurdert sannsynligheten for at Al-Qaida kan utføre et angrep mot barnetoget 17. mai 2023. Grunnlaget for analysen er utviklingen i

terrorgruppens intensjon (evne) og kapabilitet (vilje), som sett i sammenheng er av betydning for å gi en predikativ analyse av sannsynligheten for et angrep.

Al-Qaidas organisasjonsform er fortsatt sterkt hierarkisk. Selv om den også er organisert som en franchise organisasjon er byråkratiet omfattende og viktige beslutninger tas høyt oppe i hierarkiet. Endringene i type terrorplott fra større organiserte angrep til mindre angrep har gjort at terrorangrep utføres med enkle midler som er enkelt å anskaffe og ikke er kostnadskrevende.

Det har vært en vedvarende nedgang i antall terrorplott i Europa til tross for at det eksisterer flere ekstremistiske nettverk. Sympatisører med Al-Qaida kan kommunisere og bygge relasjoner og rekruttering på nett også i Norge. Norge er fortsatt i islamistiske ekstremisters fiendebilde, men ikke et prioritert mål. Det er ikke utøvd denne type angrep på flere år. Alle folkemengder vil ha en forhøyet trussel mot seg fordi det har vært mangel på folkemengder under pandemien. Barnetoget er et symbol på bl.a. demokrati og selvstyre men handler ikke om krenkelser av islam eller muslimer. Norge er trukket ut av Afghanistan og det synes ikke som Norge er i en særstilling som provokatør nå.

Indikatorene for Al-Qaidas kapabilitet synes å være til stede ved at de er i stand til å utføre et terrorangrep mot barnetoget 17.mai 2023. Derimot må det være en sammenheng mellom kapabilitet og intensjon. Det er ingen uttalt trussel fra Al-Qaida mot barnetoget 17.mai 2023. Intensjon er en sentral indikator som må være til stede og settes i sammenheng med evnen.

Definisjoner fra PST legges til grunn for å beskrive sannsynlighet;

MEGET SANNSYNLIG: Det er meget god grunn til å forvente (>90%)

SANNSYNLIG: Det er grunn til å forvente (70-90%)

MULIG: Det er like sannsynlig som usannsynlig (40-69%)

LITE SANNSYNLIG: Det er liten grunn til å forvente (10-39%)

SVÆRT LITE SANNSYNLIG: Det er svært liten grunn til å forvente (<10%)

Med utgangspunkt i Al-Qaidas fraværende intensjon, men tilstedeværende kapabilitet vurderes det som svært lite sannsynlig at gruppen vil utføre terrorangrep mot barnetoget i Oslo 17. mai 2023.

6. Litteraturliste

- Berge, J. (2021, juni 29). *16-åring dømt til fem års fengsel for terrorvirksomhet*. Stavanger Aftenblad. <https://www.aftenbladet.no/innenriks/i/VqykmW/16-aaring-doemt-til-fem-aars-fengsel-for-terrorvirksomhet>
- Byman, D. L. (2015, april 29). *Comparing Al Qaeda and ISIS: Different goals, different targets*. Brookings. <https://www.brookings.edu/testimonies/comparing-al-qaeda-and-isis-different-goals-different-targets/>
- Counter Extremism Project. (2021). *Al-Qaida*. Counter Extremism Project. <https://www.counterextremism.com/topics/al-qaeda>
- Cronin, A. K. (2009). *How terrorism ends: Understanding the decline and demise of terrorist campaigns*. Princeton University Press. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/bilibrary/detail.action?docID=51705>
- 9
- Dybdahl, A. (2018). Barnetog. I *Store norske leksikon*. <http://snl.no/barnetog>
- FN-sambandet. (2020). *Al-Qaida*. <https://www.fn.no/Konflikter/al-qaeda>
- Forsvaret. (u.å.). *Itjenestefornorge*. I tjeneste for Norge. Hentet 21. mai 2022, fra <https://www.itjenestefornorge.no/operasjoner/operation-enduring-freedom-oeff>
- Forsvaret. (2021). *Afghanistan*. Forsvaret. <https://www.forsvaret.no/om-forsvaret/operasjoner-og-ovelser/internasjonale-operasjoner/afghanistan>
- Forsvarsdepartementet. (2021, februar 2). *Kronologisk utvikling av det norske styrkebidraget i Afghanistan* [Redaksjonellartikkel]. Regjeringen.no; [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no). <https://www.regjeringen.no/no/tema/forsvar/internasjonale->

operasjoner/innsikt-intops/kronologisk-utvikling-av-det-norske-
bidr/id632365/

Hegghammer, T. (2003, februar 20). *Dokumentasjon om Al-QA-'Ida—Intervjuer, kommunikéer og andre primærkilder, 1990-2002*. FFI. FFI-rapport
[https://ffi-
publikasjoner.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12242/15
34/02-01393.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://ffi-publikasjoner.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12242/1534/02-01393.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Hoffman, B. (2017). *Inside terrorism: Bd. Columbia studies in terrorism and irregular warfare* (Third Edition). Columbia University Press.

Jenkins, B. M. (1975). *Will terrorists go nuclear*. The Rand Corporation.
<https://www.rand.org/pubs/papers/P5541.html>

Jenkins, B. M. (2006). *The New Age of Terrorism* (Rand Corporation).
[https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reprints/2006/RAND_RP121
5.pdf](https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reprints/2006/RAND_RP1215.pdf)

Johansen, E. L. (2015, mai 7). *Hevdet å stå bak Charlie Hebdo-angrepet: Al-Qaida-topp drept i Jemen*. <https://www.vg.no/i/ndyQL>

Larsen, A. J. M. (2004, mars 12). Flere funn peker mot al-Qaida. *Dagsavisen*.
[https://www.dagsavisen.no/nyheter/verden/2004/03/12/flere-funn-peker-
mot-al-qaida/](https://www.dagsavisen.no/nyheter/verden/2004/03/12/flere-funn-peker-mot-al-qaida/)

Moe, A. (2007, februar 15). *Terrorsak i gang i Madrid*. NRK.
<https://www.nrk.no/urix/tersorsak-i-gang-i-madrid-1.1843244>

Nesser, P. (2018). *Islamist terrorism in Europe* (Revised and updated edition). Hurst & Company. [https://ebookcentral-proquest-
com.ezproxy.library.bi.no/lib/bilibrary/detail.action?pq-
origsite=primo&docID=5497201](https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.library.bi.no/lib/bilibrary/detail.action?pq-origsite=primo&docID=5497201)

- Nesser, P., Oftedal, E., & Stenersen, A. (2016). *Jihadi Terrorism in Europe: The IS-Effect*. 10(6). <https://www.ffi.no/publikasjoner/arkiv/jihadi-terrorism-in-europe-the-is-effect>
- Nesser, P., & Stenersen, A. (2014). *The Modus Operandi of Jihadi Terrorists in Europe*. 8(6), 23.
- New Zealand foreign affairs & trade. (2019). *Christchurch Call to eliminate terrorist & violent extremist content online*.
<https://www.christchurchcall.com/>
<https://www.christchurchcall.com/call.html>
- Newth, M. (2017, august 4). *Terrormistenkte ville sende sin uvitende bror i døden med bombe*. VG nyheter.
<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/Ja9rP/australsk-politi-terrormistenkte-ville-sende-sin-uvitende-bror-i-doeden-med-bombe>
- NUPI. (2001). *NATO 2001: For første gang tas artikkel 5 i bruk (hhd12-2)* [Fakta]. Norsk utenrikspolitisk institutt.
<https://www.nupi.no/Publikasjoner/Innsikt-og-kommentar/Hvor-hender-det/HHD-fakta/NATO-2001-For-foerste-gang-tas-artikkel-5-i-bruk-hhd12-2>
- Oftedal, E. (2015). *The financing of jihadi terrorist cells in Europe*.
<https://www.ffi.no/no/Rapporter/14-02234.pdf>
- PST. (2022). *NTV-2022*. www.pst.no. <https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/ntv-2022/>
- Reeve, S. (1999). *The new Jackals. Ramzi Yousef, Osama Bin Laden, and the Future of Terrorism*.
- Sitter, N. (2017). *Terrorismens historie: Attentat og terrorbekjempelse fra Bakunin til IS*. Dreyer.

Solheim, M. H. (2020, juli 7). TV2 nyheter. <https://www.tv2.no/a/11534153/>

Stenersen, A. (2022). Al-Qaida. I *Store norske leksikon*. <http://snl.no/al-Qaida>

Stenersen, A. (2022, mai 1). *Al-Qaida*. FN-sambandet.

<https://www.fn.no/Konflikter/al-qaida>

Tjersland, J., Mikkelsen, M., & Tommelstad, B. (2015, februar 3). *Norsk forsker:*

Kan føre til avsky blant IS-sympatisører: IS hevder å ha brent pilot

levende. VG.no. [https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/021JG/norsk-](https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/021JG/norsk-forsker-kan-foere-til-avsky-blant-is-sympatisoerer-is-hevder-aa-ha-brent-pilot-levende)

[forsker-kan-foere-til-avsky-blant-is-sympatisoerer-is-hevder-aa-ha-brent-](https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/021JG/norsk-forsker-kan-foere-til-avsky-blant-is-sympatisoerer-is-hevder-aa-ha-brent-pilot-levende)

[pilot-levende](https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/021JG/norsk-forsker-kan-foere-til-avsky-blant-is-sympatisoerer-is-hevder-aa-ha-brent-pilot-levende)

VG. (2013, april 26). *Elleve islamister fengslet for terrorplan i Storbritannia*.

<https://www.vg.no/i/k72vX>

Wikipedia. (2021). Terrorangrepet i Nice 14. Juli 2016. I *Wikipedia*.

https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Terrorangrepet_i_Nice_14._jul

[i_2016&oldid=21330413](https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Terrorangrepet_i_Nice_14._jul_i_2016&oldid=21330413)

Øverbye, M., & Ellingsen, E. B. (2003, juli 22). *Utpeker Norge som terrormål*.

<https://www.vg.no/i/WLL12r>